

**Očitovanje Hrvatskog Telekoma d.d.
na pristigle prijedloge izmjena i komentare
na Standardnu ponudu Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog
pristupa dopunjenu s cijenama i uvjetima za uslugu veleprodajnog širokopojasnog
pristupa Internetu na temelju FTTH tehnologije**

Općenito

U sklopu javnog poziva Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) za dostavu prijedloga izmjena Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa u dijelovima koji se odnose na uvjete i cijene za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa internetu na temelju FttH tehnologije (dalje u tekst: Standardna ponuda), Hrvatski Telekom d.d. (dalje u tekstu: HT) ovim putem daje svoje očitovanje na pristigle prijedloge izmjena kako slijedi.

Predmetna Standardna ponuda bila je predmetom rasprave pred HAKOM-om gotovo dvije godine.

Odlukom o analizi tržišta HT-u je određena obveza pružanja veleprodajnog širokopojasnog pristupa na FttH tehnologiji uz razuman zahtjev i po razumnim cijenama.

Nakon što je 1. listopada 2009. g. HT dostavio tehničke uvjete realizacije veleprodajnog širokopojasnog pristupa internetu na temelju FttH tehnologije započeli su razgovori s HAKOM-om i oko komercijalnih uvjeta. U lipnju 2010.g. HAKOM je dodatno inicirao osnivanje posebne radne skupine u koju su bili pozivani na sudjelovanje svi operatori prisutni na tržištu kako bi se osmislio model regulacije svjetlovodne infrastrukture u RH. Međutim, ta radna skupina nije polučila konkretne rezultate.

Neovisno o tome, u srpnju 2010.g. te još jednom u veljači 2011.g. HT je prezentirao HAKOM-u svoj prijedlog modela regulacije koji se temelji na tri osnovna postulata:

- (i) da veleprodajna ponuda na optici bude dostupna kroz faze ovisno o utilizaciji izgrađene mreže,
- (ii) da se omogući migracija korisnika sa postojeće bakrene infrastrukture na buduću svjetlovodnu infrastrukturu po istim maloprodajnim cijenama kako bi se u što kraćem roku dostigao određeni minimalni stupanj utilizacije izgrađene mreže, te
- (iii) da veleprodajna cijena reflektira podjelu rizika ulaganja između HT-a kao ulagača u izgradnju svjetlovodne mreže i svih ostalih operatora koji će od te mreže imati koristi u pružanju svojih usluga.

Na tim je osnovama izrađena Standardna ponuda, te je ista tijekom razgovora s HAKOM-om od inicijalnog teksta doživjela dodatne preinake prema sugestijama i prijedlozima HAKOM-a. Drugim riječima, Standardna ponuda sadrži sve elemente i prijedloge na kojima je HAKOM inzistirao a koje je HT do danas zaprimio, uključujući zadnji dopis HAKOM-a od 16. lipnja 2011.g.

Naime, kroz višemjesečne razgovore s HAKOM-om postalo je razvidno da jedino postepena regulacija kroz model podjele rizika ulaganja ovisno o stupnju mrežne iskoristivosti, a nakon toga primjena modela regulacije temeljenog na troškovnoj usmjerenosti, može osigurati održivo tržišno natjecanje bez zaustavljanja daljnjih ulaganja u razvoj mrežne infrastrukture, a na kojim je temeljima izrađena predmetna Standardna ponuda. Takav zaključak u skladu je i s dosadašnjom praksom zemalja članica EU po pitanju regulacije optike, gdje je regulacija u pravilu nastupila tek nakon što su operatori već postigli odgovarajući stupanj utilizacije svjetlovodne pristupne mreže.

Predloženi model omogućuje svrhovitu regulaciju korištenja svjetlovodne infrastrukture iz razloga što će se tek utilizacijom svjetlovodne infrastrukture i razvojem novih inovativnih usluga na istoj, stvoriti mjerodavno tržište koje bi bilo prikladno za regulaciju. Svjetlovodna mrežna infrastruktura u RH još uvijek nije dosegla dovoljan broj korisnika, niti se putem iste pružaju usluge drugačije kvalitete i brzine od usluga koje se pružaju preko bakra. Drugim riječima, u Hrvatskoj ne postoji zasebno tržište pružanja usluga na svjetlovodnoj infrastrukturi, a što je osobito slučaj u rezidencijalnom segmentu.

U tom smislu, migracija postojećih korisnika širokopojsnih usluga jedini je način na koji se može postići potreban broj korisnika na svjetlovodnoj infrastrukturi, s ciljem održivosti investicije kao i radi komercijalizacije novih inventivnih usluga. Također, migracijom korisnika na svjetlovodnu infrastrukturu korist bi ostvarivali i oni krajnji korisnici (svih operatora korisnika) koji bi nastavili koristiti usluge putem bakrene pristupne mreže, jer bi migracija dovela do rasterećenja te mreže i oslobađanja dodatnog kapaciteta za pružanje usluga širokopojsnog pristupa. Isto bi imalo za posljedicu veću dostupnost širokopojsnih usluga putem bakrene pristupne mreže, a moglo bi dovesti i do optimizacije korištenja kabelaške kanalizacije nakon isključivanja dijelova bakrene infrastrukture koji više ne bi bili potrebni.

Takva migracija, međutim, moguća je isključivo uz zadržavanje iste razine postojećih maloprodajnih cijena i na bakrenoj i na svjetlovodnoj infrastrukturi. Tome u prilog govore i rezultati provedenih analiza kojima je utvrđeno da krajnji korisnici nisu spremni platiti više za istovjetnu uslugu na drugačijoj pristupnoj tehnologiji. Dodatno treba uzeti u obzir i gospodarsku situaciju u kojoj se trenutno nalazi Republika Hrvatska te oslabljenu kupovnu moć krajnjih korisnika.

S obzirom da je migracija moguća jedino uz postojeće maloprodajne cijene, a da iste nisu dovoljne za pokrivanje troška pružanja postojećih usluga putem optičke mreže, javlja se rizik neisplativosti investicije, što dovodi do zaključka kako je investiciju takvih razmjera, a u danim uvjetima, moguće ekonomski opravdati jedino uz jamstvo određene razine utilizacije mreže koja bi dovela do smanjenja jediničnog troška po korisniku.

Stoga, koncept veleprodajnog širokopojsnog FttH pristupa koji se temelji na zakupu određene količine usluga kroz odgovarajuće vremensko razdoblje (tzv. blokovi) kao i na regulaciji pristupa FttH infrastrukturi u fazama, itekako ima smisla jer smanjuje rizik ulaganja kroz njegovu podjelu između svih tržišnih sudionika koji će se tom mrežom koristiti i putem nje pružati svoje usluge.

Ako bi se operatorima korisnicima omogućilo korištenje optičke infrastrukture uz plaćanje samo realiziranog dijela bloka ili ako bi se omogućila odgoda plaćanja nerealiziranog dijela bloka, što neki operatori korisnici predlažu, efekt podjele rizika bi se izgubio, što dovodi u pitanje isplativosti investicije na strani HT-a, a time i njenu opravdanost. Također, operatori korisnici tvrde kako su blokovi od 500, 2000 i 5000 FttH pristupa preveliki te da isti u kombinaciji s „malim koeficijentima umanjenja X postotka“ dovode operatore korisnike do poslovanja s gubitkom. Međutim, operatori zaboravljaju da i HT snosi jednake gubitke za svaki vlastiti FttH pristup, te će iste ostvarivati sve dok se razina utilizacije mreže ne podigne na zadovoljavajući nivo, odnosno dok se maloprodajne cijene ne usklade sa znatno višim troškovima pružanja usluga na optici. Također, takav koncept ne smije se promatrati kao „ozakonjeno istiskivanje cijena“, kako to u svojim komentarima ističe B.net, jer se u konkretnom slučaju radi o početnoj fazi nastanka tržišta, u kojoj su troškovi ulaganja znatno veći od tržišno prihvatljivih cijena. S povećanjem utilizacije troškovi opadaju, te će isti u razumnom razdoblju pasti ispod maloprodajnih cijena.

Štoviše, predloženi koncept regulacije FttH pristupa treba promatrati kao zajednički napor svih operatora da potaknu migraciju korisnika na FttH infrastrukturu, što će potaknuti ulaganja koja će u budućem razdoblju biti od koristi svim sudionicima na tržištu. Naime, ovdje je riječ o novom ulaganju, stvaranju nove vrijednosti, koju je investitor prisiljen dijeliti s drugim operatorima korisnicima makar takvo ulaganje još uvijek nema jasnu i zajamčenu

perspektivu. U takvim se uvjetima ravnopravna raspodjela spomenutog rizika ulaganja na sve korisnike nove infrastrukture čini kao jedini pravedan koncept.

Ujedno, tek po ostvarivanju potrebne razine utilizacije mreže od predviđenih minimalno 200.000 korisnika, dakle tek po isteku faze 1., moguće je nuditi FttH pristup na veleprodajnoj razini bez obveze zakupa određene količine FttH pristupa (pojedinačno). Dakle, regulacija FttH mreže u fazama osmišljena je isključivo s ciljem postizanja minimalno potrebne razine utilizacije mreže koja će spustiti jedinični trošak na razinu koju bi bilo moguće pokriti predviđenim veleprodajnim cijenama a bez preuzimanja količinske obveze na strani operatora korisnika.

Takav model u skladu je s načelima regulacije optičke mreže iznesenim u Preporuci Europske komisije o regulatornom pristupu mrežama nove generacije, kao i nedavno objavljenim izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim komunikacijama, koje izričito naglašavaju razvoj tržišta kroz promicanje djelotvornih ulaganja i inovacija u novu i naprednu infrastrukturu, na način kojim se osigurava da bilo koja obveza pristupa odgovarajuće vodi računa o riziku ulaganja, te se omogućuju različiti sporazumi o suradnji između ulagača u infrastrukturu i tražitelja pristupa kako bi se raspodijelio rizik ulaganja, osiguravajući pri tome zaštitu tržišnog natjecanja i poštivanje načela nediskriminacije.

Što se tiče prijedloga pojedinih operatora korisnika za povećanjem postotka X na 40%, 45% i 50%, s istim se ne možemo složiti iz razloga što postotak X u konkretnom slučaju ne odražava samo razinu količinskog popusta, već predstavlja neodvojiv element cjelokupnog koncepta. Naime, blokovi veličine 500, 2000 i 5000 FttH pristupa odgovarajući su jedino u kombinaciji X postotaka koji su navedeni u Standardnoj ponudi (15%, 17% i 20%), te bi svaki viši postotak X od predviđenog, zahtijevao i promjenu u veličini pripadajućeg bloka. Sve ovo posljedica je iznimno visokih troškova izgradnje FttH pristupne mreže u RH te nemogućnosti ostvarenja potrebne razine utilizacije FttH mreže u početnim fazama ulaganja s maloprodajnim cijenama koje bi bile na razini troška.

Posebno u odnosu na prijedloge pojedinih operatora da se u ovu ponudu unesu obveze iz Pravilnika o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže, iste smatramo neosnovanim. Naime ponuda regulira obvezu pristupa mreži HT-a kao operatora sa znatnijom tržišnom snagom na tržištu veleprodajnog širokopojasnog pristupa, dok se Pravilnikom definiraju obveze kod izgradnje mreže i primjenjuju se na sve poduzetnike koji grade mrežu bez obzira na njihov udjel na tržištu. Stoga, ova dva koncepta ne treba miješati niti povezivati. U svakom slučaju, treba naglasiti kako HT u potpunosti poštuje odredbe svih primjenjivih propisa pa tako i spomenutog Pravilnika te je po svojim obvezama iz spomenutog Pravilnika postupio u propisanim rokovima.

Istovremeno smatramo potrebnim ponovno preispitati zabranu koja je nametnuta HT-u odlukom Vijeća HAKOM-a¹ za priključenje krajnjih korisnika na svjetlovodnu pristupnu mrežu prije isteka 6 mjeseci od objave ponude odgovarajuće veleprodajne usluge. Naime, navedena zabrana uvedena je u srpnju 2009. uz pretpostavku da će HT do kraja 2009. godine priključiti oko 50.000 krajnjih korisnika.² Međutim, nakon gotovo dvije godine, na svjetlovodnoj pristupnoj mreži HT ima priključenih oko 6000 tekstnih korisnika slijedom čega preduvjet koji je HAKOM uzeo u obzir pri određivanju predmetne zabrane nije ispunjen što čini bitnu promjenu koja ima značajan utjecaj na regulatorne obveze na mjerodavnom tržištu.

Dodatno u odnosu na prijedlog operatora korisnika da se spomenuti rok od 6 mjeseci za vrijeme kojeg HT ne može nuditi maloprodajne usluge na FttH konceptu počne računati od dana objave „zaista odgovarajuće, valjane standardne ponude HT-a, a ne predmetne standardne ponude“, isti smatramo neutemeljenim. Takav zahtjev protivan je gore spomenutoj Odluci Vijeća HAKOM-a jer prema istoj spomenuta zabrana vrijedi dok HT ne ponudi

¹ Odluka Vijeća HAKOM-a o Analizi tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa od 17. srpnja 2009.

² str. 65 Analize tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa iz 17. srpnja 2009.

„odgovarajuće veleprodajne usluge“³ odnosno „veleprodajnu uslugu *bitstream* pristupa na IP razini na temelju FttH rješenja“ koji uvjet je HT ispunio objavom Standardne ponude HT-a za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa dopunjenu s cijenama i uvjetima za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa Internetu na temelju FttH tehnologije od 30. lipnja 2011.g. Stoga bi, formalno-pravno gledajući, eventualno prihvaćanje predmetnog prijedloga operatora zahtijevalo izmjenu spomenute Odluke HAKOM-a i provođenje javne rasprave. Međutim, držimo da bi takav potez bio na štetu svih operatora na tržištu, a osobito krajnjih korisnika, koji zbog postavljenih regulatornih ograničenja već dulje od dvije godine nemaju mogućnost koristiti širokopojasne usluge putem svjetlovodne mreže. Ujedno, takva bi odluka išla i na štetu razvoja hrvatskog gospodarstva jer bi ponovo izostale milijunske investicije, odnosno, iste bi se dodatno odgodile bez unaprijed predvidivog datuma realizacije, a bez valjanog pravnog temelja.

Zaključno, HT kao investitor u svjetlovodnu pristupnu infrastrukturu u RH ne može prihvatiti prijedloge operatora korisnika, jer je koncept regulacije FttH mreže koji je opisan u Standardnoj ponudi od 30. lipnja 2011. g. jedino moguće rješenje, s obzirom na visoke troškove izgradnju FttH mreže, kao i gore spomenuti rizik ulaganja. Ovaj koncept osigurava potrebnu ravnotežu između poticaja za ulaganja i osiguravanja regulatornog pristupa novoj infrastrukturi, uz odgovarajuću podjelu rizika između investitora i operatora korisnika, a u konačnici i predstavlja rezultat višegodišnjih pregovora i dogovora između HT-a i HAKOM-a te smatramo da ga HAKOM treba podržati postojeće uvjete iz Standardne ponude HT-a.

Pored gore navedenih, ključnih očitovanja HT-a na primjedbe operatora korisnika na najvažnije elemente Standardne ponude u dijelu regulatornog pristupa FttH infrastrukturi, u nastavku dostavljamo i dodatna očitovanja HT-a na niz drugih prijedloga izmjena Standardne ponude, iznesenih od strane operatora korisnika u okviru predmetne rasprave.

Dodatni komentari

1. Zahtjev za zadržavanjem paketa 4/256 Mbit/s

S obzirom da će samo ULL operatori moći koristiti paket FTTH pristupa 4 Mbit/s, operatori traže zadržati taj paket za sve operatore, te ga ne ukidati, s obzirom da trenutno najveći broj korisnika koristi upravo taj paket.

Komentar HT: Ograničenje dostupnosti usluge na FTTH pristupnoj mreži kod pristupne brzine do 4096/256 kbit/s je tijekom trajanja Faze 1. Iznimno, ako krajnji korisnik želi zadržati postojeću maloprodajnu uslugu HT-a, u tom slučaju usluga širokopojasnog pristupa Internetu bit će realizirana putem širokopojasnog pristupa Internetu na temelju ADSL tehnologije. HT smatra da za pružanje usluga koje se mogu ostvariti putem ADSL tehnologije nije opravdano koristiti nove tehnologije koje mogu ponuditi znatno veće brzine.

Također, činjenica je da su ULL operatori već uložili znatne iznose u vlastitu mrežnu infrastrukturu za potrebe izdvajanja lokalne petlje, koja ulaganja treba zaštititi, osobito uzimajući u obzir trenutnu gospodarsku situaciju te znatno smanjen broj investicija u hrvatsko gospodarstvo. Operatori koji će temeljiti svoju poslovnu strategiju isključivo na usluzi veleprodajnog širokopojasnog pristupa neće ulagati u mrežnu infrastrukturu u RH već će koristiti prethodno stvorenu vrijednost, tj. mrežu HT-a, što znatno smanjuje njihove nenadoknadive troškove za razliku od položaja u kojem se nalaze ULL operatori. U takvim uvjetima različitih polazišnih osnova za ULL operatore i BSA operatore, potrebno je ponuditi veleprodajni model koji će sve potencijalne

³ Str. 65. dokumenta Analiza tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa od 19. srpnja 2009. g.

korisnike dovesti u jednaku polazišnu poziciju, jer se tek u takvim uvjetima može govoriti o primjeni načela nediskriminacije (primjenjivati istovjetne uvjete u istovjetnim okolnostima za druge operatore koji pružaju istovjetne usluge, čl. 59. st. 1. ZEK-a).

2. **Zahtjev da HT vrši uvođenje optičke instalacije u stan krajnjeg korisnika za potrebe operatora korisnika; zahtjev da trošak izrade kućne instalacije na lokaciji (u stanu) krajnjeg korisnika ne treba posebno izdvajati, već da isti mora biti uključen u cijenu usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa**

S obzirom da je ONT, prema članku 4.1. točka 17. Standardne ponude, vlasništvo HT-a a na njemu se nalazi točka razgraničenja odgovornosti, operator smatra da bi HT trebao biti dužan vršiti i uvođenje optičke instalacije u stan krajnjeg korisnika do točke na kojoj je postavljen ONT (a da operator mora imati mogućnost samostalno izvesti kućnu instalaciju, ako to želi).

Komentar HT: Sukladno Standardnoj ponudi Operator korisnik može od HT-a zatražiti izradu instalacije u stanu krajnjeg korisnika po komercijalnim uvjetima. Izrada instalacije u stanovima je po zahtjevnosti različita od stana do stana te ovisi i o zahtjevima krajnjih korisnika te stoga njena cijena može znatno varirati.

3. **Zahtjev za ažuriranim informacijama o dostupnosti širokopojasne FTTH pristupne mreže**

Operatori smatraju kako je nužno u Standardnoj ponudi osigurati ažurirane informacije o dostupnosti širokopojasne FTTH pristupne mreže.

Komentar HT: HT će učiniti takve informacije dostupnima na odgovarajući način.

4. **Komentari vezani uz primjenu Pravilnika o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže**

- **Isticanje obveze gradnje mreže sukladno odredbama Pravilnika o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže**

Komentar HT-a: HT je svjestan obveze gradnje po navedenom Pravilniku, međutim HT nije u 2011. godini započeo s izgradnjom niti jedne nove svjetlovodne distribucijske mreže.

Potrebno je napomenuti da je BSA usluga u tehničkom dijelu neovisna o tome na kakvoj je pristupnoj mreži veleprodajna usluga realizirana (odnosno da li mreža realizirana u vremenskom periodu prije 01.01.2011. ili nakon navedenog datuma). Stoga držimo da je HT ponudio na veleprodajnoj razini sve ono što može trenutno realizirati i na maloprodajnoj razini, a sukladno obvezama iz odluke HAKOM-a o analizi tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa iz 2009.

- **Zahtjev da HT na svim područjima gdje su dostupni FTTH priključci omogući operatorima korisnicima pristup u distribucijski čvor svjetlovodne distribucijske mreže**

Komentar HT-a: HT nije u svojoj mreži izgradio distribucijske čvorove (u smislu Pravilnika o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže) na svjetlovodnim pristupnim mrežama na kojima su trenutno omogućeni FTTH priključci, jer su iste građene prije Pravilnika. Kod svih budućih distribucijskih

mreža koje HT bude gradio, HT će omogućiti pristup distribucijskom čvoru, u skladu s odredbama Pravilnika, uz u to vrijeme važeće financijske uvjete.

- **Zahtjev da HT ispuni obveze iz čl. 8. i čl. 20. Pravilnika o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže, te da dokaz o istome bude uvjet za pružanje usluga putem FTTH mreže**

Komentar HT-a: HT nije tijekom 2011. godine izgradio niti jednu svjetlovodnu distributivnu mrežu, kako je to već gore navedeno. Prilikom gradnje novih distributivnim mreža, HT će u cijelosti poštivati odredbe Pravilnika o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže, pa tako i navedene članke 8 i 20.

- **Zahtjev za dostavu HAKOM-u**

- i. Detaljnog plana izgradnje FTTH u narednih 5 godina
- ii. Detaljnog pregleda izgrađene FTTH infrastrukture nakon 31.12.2010. na „točka-točka“ arhitekturi
- iii. Detaljan pregled FTTH infrastrukture i zemljopisna područja na kojima će stvarno biti moguće koristiti ULL usluge na FTTH u cijelosti

Komentar HT: Pravilnik o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže ne sadrži obvezu dostave detaljnog plana izgradnje svjetlovodne pristupna mreže za narednih 5 godina, niti je takva obveza navedena u bilo kojem drugom primjenjivom propisu. U pogledu zahtjeva operatora pod točkama b. i c. ističemo kako je HT prema prijelaznim i završnim odredbama spomenutog Pravilnika bio dužan dostaviti HAKOM-u podatke o već izgrađenim svjetlovodnim distribucijskim mrežama, koju obvezu je HT izvršio. Zahtjev operatora koji je vezan uz podatke o usluzi izdvojene lokalne petlje nećemo komentirati jer ta usluga nije predmet ovog postupka.

- **Prijedlog da cijena najma optičke parice za inicijalni blok od 500 korisnika iznosi 52,33 kn**

Operator smatra da HT mora graditi mrežu na način kako je to propisano Pravilnikom o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže, te da sukladno obvezama iz tog Pravilnika mora omogućiti operatorima najam optičke parice u P2P metodologiji, te stoga predlaže cijenu za tu uslugu.

Komentar HT: Predmet ovog postupka je usluga veleprodajnog širokopojasnog pristupa, a ne usluga izdvojene lokalne petlje. Kako zahtjev operatora prelazi okvire ovog postupka, HT se na isti neće očitovati.

- **Zahtjev da Standardna ponuda sadrži i uvjete za pristup putem FTTH tehnologije temeljene na P2P konceptu, uzimajući u obzir obveze iz Pravilnika o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže**

Komentar HT: Postojeće FTTH mreže koje je HT gradio rađene su po P2MP principu te je Standardna ponuda izrađena sukladno navedenom. HT je dužan sukladno Pravilniku o tehničkim i uporabnim uvjetima svjetlovodne distribucijske mreže u buduću graditi po P2P tehnologiji od distribucijskog čvora do korisnika. Budući da za ovu tehnologiju HT tek treba propisati detaljnije tehnološko tehničke smjernice nije još u mogućnosti dati detaljne uvjete pristupa niti cijenu. Dodatno treba naglasiti da P2P rješenje ne može biti predmet ove standardne ponude, jer nije niti sastavni dio istog tržišta, te ga ovdje nije niti moguće komentirati.

- **Tvrdnja da je dio Standardne ponude koji se odnosi na veleprodajni širokopojasni pristup putem FTTH rješenja protivan načelu transparentnosti jer ponuda sadrži koncept temeljen na fazama pružanja usluge čije**

tehničke karakteristike nisu poznate operatorima korisnicima (jer HT nije objavio koliki je dio svjetlovodne mreže izgrađen na GPON rješenju, a koliki se planira izgraditi na P2P)

Komentar HT: Potrebno je napomenuti da je BSA usluga u tehničkom dijelu neovisna o tome na kakvoj je pristupnoj mreži veleprodajna usluga realizirana (odnosno da li mreža realizirana u vremenskom periodu prije 01.01.2011. ili nakon navedenog datuma). Stoga držimo da je HT ponudio na veleprodajnoj razini sve ono što može trenutno realizirati i na maloprodajnoj razini, a sukladno obvezama iz odluke HAKOM-a o analizi tržišta širokopojsnog pristupa (iz 2009.).

5. Komentari operatora vezani uz cijene te uvjete obračuna i naplate za veleprodajni širokopojsni pristup Internetu na temelju FTTH tehnologije:

Troškovna simulacija prijedloga HT-a iz koje je vidljiva njegova neodrživost

Operator B.net tvrdi kako HT-ova troškovna struktura pokazuje da HT ostvaruje gubitke u pružanju maloprodajne usluge širokopojsnog pristupa (prvenstveno zbog visokih troškova na ime korištenja vodova).

Komentar HT: Troškovna simulacija operatora B.net nije u skladu s poslovnim modelom HT-a niti HT-ovom troškovnom strukturom za uslugu veleprodajnog širokopojsnog pristupa putem FTTH tehnologije te se ista niti ne može koristiti za procjenu održivosti HT-ovog poslovnog modela.

- **Zahtjev za usklađenje jednokratnih naknada za veleprodajni širokopojsni pristup Internetu na temelju FTTH tehnologije s cijenama za iste usluge na temelju ADSL tehnologije, na način da:**
- **jednokratna cijena aktivacije FTTH pristupa (novi korisnici) iznosi 31,15 kn**
- **jednokratna cijena aktivacije FTTH pristupa (postojeći korisnici), kao i naknada za promjenu brzine FTTH pristupa iznosi 0,00 kn**
- **jednokratna cijena isključenja FTTH pristupa s izlaskom kod krajnjeg korisnika iznosi 0,00 kn**
- **jednokratna cijena preseljenja FTTH pristupa s izlaskom kod krajnjeg korisnika iznosi 31,15 kn**
- **jednokratna cijena za neosnovanu prijavu kvara kod FTTH pristupa iznosi 186,77 kn**

Operatori smatraju kako je u tablici Cjenika jednokratnih naknada za veleprodajni širokopojsni pristup Internetu na temelju FTTH tehnologije potrebno gore navedene uskladiti s usporedivim i razmjernim cijenama za iste usluge prema Cjeniku jednokratnih naknada za veleprodajni širokopojsni pristup Internetu na temelju ADSL tehnologije.

Komentar HT: Kao prvo, jednokratne naknade za aktivaciju, isključenje, preseljenje, promjenu brzine i sl. jednokratne usluge veleprodajnog širokopojsnog pristupa Internetu na temelju ADSL tehnologije koje su trenutno navedene u Standardnoj ponudi, a koje je HAKOM nametnuo HT-u, znatno su ispod pripadajućih troškova koje HT ostvaruje kod pružanja navedenih usluga.

Što se tiče zahtjeva operatora za izjednačavanjem cijena na različitim tehnologijama, HT takav zahtjev smatra neutemeljenim jer su cijene radova i materijala na svjetlovodnoj infrastrukturi veći u odnosu na cijene radova i materijala na bakrenoj infrastrukturi. Ispod su navedene aktivnosti koje HT mora provesti kod pružanja spomenutih usluga u okviru veleprodajnog širokopojsnog pristupa Internetu na temelju FTTH tehnologije:

Usluga	Opis aktivnosti
Aktivacija FTTH pristupa (novi korisnici)	ožičenje na razdjelniku (ODF-u)
	uspostava linijske veze (optičko prespajanje) od lokacije HT - RSS do korisnika
	uključenje, konfiguracija i aktivacija širokopojasnog servisa
	dodatak na transportne troškove po pojedinačnom nalogu (izlazak tehničara na teren)
Aktivacija FTTH pristupa (postojeći korisnici)	uključenje, konfiguracija i aktivacija svakog dodatnog servisa nakon uspostave linijske veze na osnovi IP tehnologije
Promjena brzine FTTH pristupa	trošak temeljen na internom resursnom katalogu potrebnom za udaljenu konfiguraciju servisa
Isključenje FTTH pristupa s izlaskom kod krajnjeg korisnika	dodatak na transportne troškove po pojedinačnom nalogu (izlazak tehničara na teren)
Isključenje FTTH pristupa bez izlaska krajnjem korisniku	za sada je 0 kn jer nisu izračunati sekundarni troškovi IT platformi potrebnih za udaljenu deaktivaciju usluge
Preseljenje FTTH pristupa	dodatak na transportne troškove po pojedinačnom nalogu za staru lokaciju (isključenje) (izlazak tehničara na teren)
	ožičenje na razdjelniku (ODF-u)
	uspostava linijske veze (optičko prespajanje) od lokacije HT - RSS do korisnika na novoj lokaciji
	uključenje, konfiguracija i aktivacija širokopojasnog servisa
	dodatak na transportne troškove po pojedinačnom nalogu za novu lokaciju (uključenje) (izlazak tehničara na teren)
Neosnovana prijava kvara	procjena prosječnog utrošenog vremena potrebnog za izlazak tehničara na teren i dijagnosticiranje greške

Stoga, jednokratne naknade za aktivaciju, isključenje, promjenu brzine i preseljenje veleprodajnog širokopojasnog pristupa na FTTH tehnologiji, kao i naknade za neosnovanu prijavu kvara, temelje se na troškovima koje HT ima za aktivnosti koje je potrebno obaviti kod pružanja tih usluga te ih nije moguće dodatno snižavati. Pripadajući troškovi predstavljaju cijenu radova vanjskih izvođača HT-a, koje HT angažira za obavljanje gore navedenih aktivnosti, a sukladno ugovorima koje HT ima s vanjskim izvođačima, uz dodatak općih administrativnih troškova i službenog troška radnog kapitala (WACC).

Posebno po pitanju naknade za promjenu brzine FTTH pristupa treba naglasiti kako aktivnost promjene profila predstavlja trošak koji HT ima kroz udaljenu konfiguraciju profila, a isti se temelji na troškovima koje HT ima u dijelu troškova sustava podrške, nadzora kao i djelatnika koji obavljaju te aktivnosti.

Posebno po pitanju naknade za isključenje FTTH pristupa s izlaskom kod krajnjeg korisnika potrebno je naglasiti da će trošak tehničara biti naplaćen ako će izlazak tehničara na teren biti nužan ili zatražen od operatora korisnika (primjer je prikupljanje ONT uređaja). Ako ne bude potrebe ili zahtjeva, tehničar HT-a neće izlaziti na teren i ta aktivnost se neće naplaćivati.

- **Cijene Internet prometa moraju biti jednake neovisno o pristupnoj tehnologiji**

Operator smatra kako nije prihvatljivo raditi razliku u cijeni Internet prometa, kad se cijene mjesečne naknade već razlikuju ovisno o tehnologiji.

Komentar HT: Cijene Internet prometa na FTTH rješenju potpuno su jednake cijenama prometa na ADSL-u bakru. Cijene Internet prometa dodatno su navedene u poglavlju za optiku iz razloga što u cijeni pristupa na optici nije sadržan promet, dok je kod ADSL-a na bakru za definirana jedinstvena cijena (pristup + promet) sukladno odluci HAKOM-a.

- **Zahtjev da se odredbe koje se odnose na obračun, naplatu, instrumente osiguranja plaćanja i prisilnu naplatu FTTH pristupa u cijelosti usklade s Rješenjem HAKOM-a klasa; 344-01/10-01/479, urbroj: 376-11-10-26 od 3.11.2010. o izmjenama regulatorne obveze transparentnosti**

Operator smatra da ne postoji pravna osnova za izuzimanje FTTH pristupa od primjene gore navedenog Rješenja HAKOM-a.

Komentar HT: HAKOM je svojom Odlukom o analizi tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa iz 2009. g. propisao kako je HT dužan naknadno (u tamo propisanim rokovima), u svojoj standardnoj ponudi odrediti uvjete, rokove i razumne cijene za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa putem FTTH rješenja (str. 65,75,84 dokumenta Analiza veleprodajnog tržišta širokopojasnog pristupa), što je HT i učinio objavom svoje Standardne ponude za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa koja sadrži FTTH rješenje, 30. lipnja 2011.g. uzimajući u obzir sve rizike vezane uz ulaganje u potpuno novu mrežu.

- **Zahtjev za brisanjem odredbe prema kojoj nepodmirena dugovanja operatora korisnika predstavljaju razlog za odbijanje novih zahtjeva za FTTH pristup**

Operator predlaže brisanje odredbe članka 5.4.stavak 6. Standardne ponude koji glasi:

„Uvjet za zakup prvog i svakog sljedećeg bloka je da je Operator korisnik prethodno podmirio sva dospjela a nepodmirena dugovanja prema T-Comu po osnovi ugovora s T-Comom za veleprodajnu širokopojasnu uslugu temeljem ove Standardne ponude“

Komentar HT: HT se protivi takvom zahtjevu operatora jer se istim HT-u oduzima pravo odbiti zahtjev operatora za uslugom u slučaju dospjelih i nepodmirenih dugovanja i tako zaštititi se od svojih dužnika. Takvim zahtjevom zadire se u financijsko poslovanje HT-a, bez valjanog pravnog temelja, te je isto u suprotnosti i s nastojanjima Vlade RH u programu gospodarskog oporavka budući da zapravo legalizira zakašnjenje u podmirivanju obveza. Ujedno, takvim se zahtjevom faktično prisiljava HT da „kreditira“ poslovanje uslijed čega bi HT bio prisiljen izložiti se poslovno neopravdanom riziku.

6. **Zahtjev za razjašnjenjem definicije točke razgraničenja (ONT ili IAD)**

Operator tvrdi da je potrebno odrediti da je točka razgraničenja port na ONT-u, te bi time i kabel koji povezuje ONT i HGW/IAD bio u odgovornosti Operatora korisnika.

Komentar HT: Točka razgraničenja između HT-a i Operatora korisnika je Ethernet sučelje na ONT uređaju. ONT uređaj je pod nadzorom HT-a. Točka na kojoj počinje odgovornost Operatora korisnika na korisničkoj lokaciji je Ethernet sučelje na IAD uređaju. Optičku instalaciju u stanu krajnjeg korisnika osigurava Operator korisnik. Kućna instalacija u stanu nije u domeni odgovornosti HT-a.

7. **Zahtjev za uvođenjem VoIP VLAN od 512 kbps i u slučaju FTTH-a**

S obzirom da je VoIP PVC na bakrenoj infrastrukturi dostupan u brzinama od 256 kbit/s i 512 kbit/s operator smatra da isto treba biti dostupno i na FTTH tehnologiji.

Komentar HT: Slažemo se s komentarom operatora.

8. Komentari operatora na dijelove Standardne ponude koji se odnose na ADSL tehnologiju:

a. Odrediti cijenu dodatnog paketa prometa od 1 GB u iznosu od 8,36 kn

Operator tvrdi da je cijena dodatnog paketa prometa od 1 GB u prethodnoj verziji Standardne ponude iznosila 8,36 kn, te da je ista promijenjena u 9,83 kn bez ikakvog obrazloženja.

Komentar HT: Naknada za dodatni paket prometa od 1 GB u iznosu od 8,36 kn pogrešna je i nije u skladu s definiranom metodologijom izračuna HT-ovih veleprodajnih cijena za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa („maloprodajna cijena minus 40%“). Naime, HT-ova maloprodajna cijena za dodatni paket prometa od 1 GB iznosi 16,39 kn, što znači da bi ispravan izračun veleprodajne cijene za paket prometa 1GB bio: $16,39 \text{ kn} - (16,39 * 40\% / 100\%) = 16,39 \text{ kn} - 6,556 \text{ kn} = 9,83 \text{ kn}$. Dakle, HT je izmijenio cijenu dodatnog paketa prometa od 1 GB kako bi istu uskladio s propisanom metodologijom izračuna cijene, o čemu smo obavijestili i HAKOM početkom lipnja 2011.g.

b. Zahtjev da cijena aktivacije ADSL pristupa (novi korisnici) u slučaju veleprodajnog širokopojasnog pristupa na temelju ADSL tehnologije u slučaju kada korisnik ostvaruje Osnovni pristup mreži putem usluge Operatora korisnika, iznosi 31,15 kn

Operator smatra kako stvarni trošak vezan uz aktivaciju novog ADSL pristupa od strane HT-a ne ovisi o tome da li će krajnji korisnik ostvarivati Osnovni pristup mreži putem usluge HT-a ili putem usluge Operatora korisnika, te da stoga cijena aktivacije za nove korisnike treba biti jednaka i iznositi 31,15 kn.

Komentar HT: HT se ne slaže s komentarom operatora, jer upravo suprotno, HT kod aktivacije veleprodajnog širokopojasnog pristupa na temelju ADSL tehnologije u slučaju kad korisnik ostvaruje Osnovni pristup mreži putem usluge Operatora korisnika (tzv. samostalni BSA) ima dodatne troškove jer ova usluga uključuje dodatni mrežni element – bakrenu paricu. Stoga, jednokratne naknade za aktivaciju ADSL pristupa u pogledu konkretne usluge samostalnog BSA, određene u iznosu od 214 kn, temelje se na troškovima koje HT ima za aktivnosti koje je potrebno obaviti kod aktivacije samostalnog BSA. Navedene aktivnosti su: ožičenje na razdjelniku (MDF/HDF) uključujući i ranžirnu žicu, uspostava linijske veze (ožičenje i prespoj) od lokacije HT-RSS do krajnjeg korisnika i odlazak do krajnjeg korisnika, uključenje, konfiguracija i aktivacija širokopojasnog servisa nakon uspostave linije, dodatak za transportne troškove za odlazak na lokaciju kada se izdaju po pojedinačnom grupnom radnom nalogu, isključenje POTS-a. Troškovi ovih aktivnosti predstavljaju cijenu radova vanjskih izvođača prema ugovorima koje HT ima s istima.

Ovisno o početnoj poziciji svakog pojedinog krajnjeg korisnika, u smislu usluga koje koristi u trenutku podnošenja zahtjeva za „samostalni BSA“ za tog krajnjeg korisnika, potrebno je provesti različite aktivnosti na strani HT-a/lokaciji krajnjeg korisnika radi aktivacije usluge. primjerice, u slučaju kad korisnik ima HALO uslugu a njegova lokalna petlja ne podržava traženu brzinu te je potrebno prebacivanje na alternativnu paricu, bit će potrebno provesti sve gore navedene aktivnosti, dok će npr. u slučaju kada korisnik nema niti jednu uslugu kod HT-a biti potrebno provesti sve gore navedene aktivnosti, osim isključenja POTS-a.

Stoga, s obzirom na aktivnosti koje je potrebno provesti u svrhu uključenja usluge samostalni BSA, HT bi s predloženom cijenom jednokratne naknade bio znatno ispod pripadajućeg troška te HT isto ne može prihvatiti.

c. Zahtjev da se iznos dodatne mjesečne naknade u slučaju veleprodajnog širokopojasnog pristupa na temelju ADSL tehnologije u slučaju kada korisnik ostvaruje Osnovni pristup mreži putem usluge Operatora korisnika, dodatno snizi za iznos mjesečne naknade za VoIP virtualni kanal; zahtjev da cijene BSA pristupa u slučajevima kada korisnik ostvaruje pristup putem HT-a i Operatora korisnika budu jednake

Operator smatra da predložena cijena dodatne mjesečne naknade, uvećana za iznos mjesečne naknade za VoIP virtualni kanal dolazi na gotovo identičan iznos cijeni najma korisničke linije, te ako ostane takav odnos cijena, za očekivati je da se operatori korisnici neće odlučivati za dodatne investicije i razvoj tržišta, već će se prikloniti usluzi najma korisničke linije.

Komentar HT: Kao prvo, potrebno je naglasiti kako operatori korisnici mogu dobiti posebni virtualni kanal za VoIP jedino u kombinaciji s uslugom veleprodajnog širokopojasnog pristupa željene brzine pristupa i prometa, i to iz razloga što sama cijena virtualnog kanala ne pokriva troškove pružanja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa (korištenje pristupne mreže) već samo trošak zasebnog virtualnog kanala u transportnom dijelu mreže kojim se osigurava kvaliteta govorne usluge. Taj trošak postoji uvijek, neovisno o kojem tipu veleprodajnog širokopojasnog pristupa se radi.

Međutim, neovisno o gore navedenom, ne slažemo se s tvrdnjom operatora da se ista protivi obvezi troškovne orijentacije cijena HT-ovih veleprodajnih usluga. Naime, HT-ova veleprodajna usluga samostalni BSA sastoji se od osnovnog pristupa javnoj nepokretnoj komunikacijskoj mreži i postojećih BSA usluga. Dakle, usluga samostalni BSA sadrži dodatni mrežni element – bakrenu paricu u mreži HT-a te stoga dodatna mjesečna naknada koju HT tom prilikom naplaćuje ima za svrhu pokriti trošak bakrene parice. Ako bi se ista dodatno snižavala za bilo koji iznos, cijena najma bakrene parice u okviru BSA usluge bila bi ispod cijene izdvojene lokalne petlje, što bi bilo protivno načelu troškovne usmjerenosti HT-ovih veleprodajnih cijena kao i EU praksi i načelima, osobito načelu ljestvice ulaganja. Naime, prema smjernicama Grupe europskih regulatora (ERG, sada BEREC), prilikom određivanja cijena za regulirane veleprodajne pristupne proizvode, nacionalni regulatori trebaju voditi računa o konzistentnosti cijena različitih produkata. Ovo iz razloga kako bi se održao smisao načela „ljestvice ulaganja“ prema kojem viša razina ulaganja u vlastitu infrastrukturu daje pravo i na niže cijene veleprodajnih produkata, sve s ciljem poticanja ulaganja u infrastrukturu.

d. Zahtjev za dodatnim sniženjem cijena dodatnih virtualnih kanala za IPTV i VoIP usluge

Operator tvrdi da je maloprodajna cijena HT-a za MAXtv ispod nabavne cijene jer na IPTV PVC otpada 40% te cijene, a istom je potrebno još dodatno pokriti trošak sadržaja, naknada prema dobavljačima, licencu za STB kao i sam STB. Prema operatoru, marža od 60 % nije dovoljna za pokrivanje ostalih troškova sadržanih u IPTV usluzi, te se stoga cijena IPTV PVC-a čini previsokom i treba ju spustiti.

Komentar HT: Zahtjev operatora smatramo neutemeljenim jer bi isti doveo do kršenja načela troškovne usmjerenosti HT-ovih cijena veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa. Naime, industriju elektroničkih komunikacija u dijelu infrastrukture karakterizira visoka razina potrebnih ulaganja, tako da troškovi infrastrukture predstavljaju znatan dio maloprodajne cijene. S obzirom da operator kroz IPTV PVC dobiva na

korištenje uslugu koja čini nepotrebnim bilo kakva ulaganja u infrastrukturu od strane operatora, smatramo da su trenutno određene cijene i više nego povoljne. Što se tiče ostalih elemenata sadržanih u maloprodajnoj cijeni za IPTV uslugu, činjenica je da su isti dostupni na tržištu svim operatorima pod komercijalnim uvjetima te da različiti operatori imaju mogućnost dogovoriti uvjete kupnje koji najbolje odgovaraju njihovom poslovnom modelu.

e. Isključivanje naplate korištenja točaka priključenja na regionalne i/ili nacionalne širokopojasne PoP-ove/glavne Ethernet preklopnike

Operator podnosi ovaj zahtjev jer prema stavu operatora, naplata korištenja točaka priključenja uzrokuje troškove koji mogu znatno utjecati na konačnu cijenu pojedinačnog širokopojasnog pristupa.

Komentar HT: Ukidanje naplate korištenja točaka priključenja na regionalne i/ili nacionalne širokopojasne PoP-ove/glavne Ethernet preklopnike nije opravdana iz razloga što u pogledu omogućavanja korištenja točaka priključenja HT ima stvarne troškove koje treba nadoknaditi (u vidu stvarnih troškova te potrebnih ulaganja u HT mrežu kako u elemente mreže tako i u potrebne kapacitete mreže).

f. Omogućiti zahtjev za aktivacijom veleprodajnog širokopojasnog pristupa na točno određeni datum

Operator podnosi ovaj zahtjev iz razloga što će krajnji korisnici imati mogućnost tražiti aktivaciju usluge na određeni datum, sukladno izmjenama ZEK-a, te da isto treba omogućiti i operatorima na veleprodajnoj razini.

Komentar HT: Za takve zahtjeve potreban je dodatni razvoj procesa na strani HT-a. Međutim, isto znatno ovisi o raspoloživost ljudskih resursa na strani HT-a koji odrađuju uključnje i preseljenje korisnika, a uvjet za planiranje ljudskih resursa je da operatori korisnici redovito dostavljaju HT-u svoje planove uključjenja. Zbog dodatnih aktivnosti koje bi se u tom slučaju provodile, pa time i dodatnih troškova, takvi zahtjevi se nikako ne bi mogli podvesti pod cijenu aktivacije od 31,55 kn koja je daleko ispod realnog troška koji HT ima, već bi cijena u tom slučaju morala biti viša.

g. Zahtjev za skraćivanjem rokova za realizaciju veleprodajnog širokopojasnog pristupa na 15 radnih dana za nove korisnike, odnosno 7 radnih dana za postojeće korisnike

Komentar HT: HT ne može prihvatiti zadane rokove jer bez predočenja planova od strane Operatora korisnika ne može planirati potrebne ljudske i financijske resurse koji bi mogli zadovoljiti predložene kraće rokove realizacije, uzimajući u obzir da isti djelatnici obavljaju realizaciju svih maloprodajnih i veleprodajnih zahtjeva. Također, takvim skraćivanjem rokova diskriminirali bi se HT-ovi širokopojasni korisnici kojima se realizacija usluge obavlja u istovjetnim rokovima kao što su trenutno definirani u Standardnoj ponudi.

h. Zahtjev za definiranjem roka za preseljenje Osnovnog pristupa

S obzirom da se prema Standardnoj ponudi u slučaju preseljenja Osnovnog pristupa mreži (kad se isti ostvaruje putem HT-a), preseljenje pojedinačnog ADSL pristupa odvija zajedno s preseljenjem osnovnog pristupa mreži, operator želi imati informaciju o trajanju preseljenja.

Komentar HT: Za ovo je potreban dodatnih razvoj na strani HT-a kao i raspoloživost resursa koji odrađuju uključnje i preseljenje korisnika što je bez dostave planova uključjenja usluga, od strane operatora korisnika,

teško planirati. Međutim, HT na preseljenje primjenjuje jednake rokove kao i kod uključivanja novog korisnika, jer se u slučaju preseljenja provode skoro jednake aktivnosti kao kod uključivanja.

i. Zahtjev za izmjenom čl. 4.3. Standardne ponude na način da glasi: ako u trenutku podnošenja Zahtjeva za pristupne kapacitete ili Zahtjeva za pojedinačni širokopojasni pristup Operator korisnik ima dospjela i neosporena dugovanja prema T-Comu za usluge koje su vezane uz predmet ove Standardne ponude

Komentar HT: Nastavak priključivanja novih korisnika putem FTTH pristupa uz postojanje nepodmirenih dugovanja od strane Operatora korisnika mogu voditi još većem zaduženju Operatora korisnika, što HT ne može prihvatiti.

j. Zahtjev za omogućavanjem privremenog isključenja na zahtjev

Operator smatra kako standardna ponuda, protivno važećim propisima, ne predviđa mogućnost privremenog isključenja na zahtjev, dok su operatori dužni pružiti privremeno isključenje na zahtjev korisnika. Također, operatori smatraju kako privremeno isključenje ne smije dovesti do novih troškova na veleprodajnoj razini jer se privremeno isključenje vrši na zahtjev korisnika, a bilo kakva naplata te mogućnosti na maloprodajnoj razini bila bi protivna interesima korisnika.

Komentar HT: Privremenim isključenjem kapaciteti HT mreže su i dalje zauzeti, te ih HT ne može iskoristiti za pružanje vlastitih usluga, niti ih može dati drugim operatorima na korištenje. Uzimajući ovo u obzir, tj. činjenicu da su spomenuti kapaciteti „rezervirani“ za operatora korisnika, operator korisnik bi u slučaju omogućavanja privremenog isključenja na zahtjev morao nadoknaditi HT-u trošak čuvanja kapaciteta i nemogućnosti njihovog komercijalnog eksploatiranja.

k. Zakup posebnog virtualnog kanala za nadzor korisničke opreme

Operatoru nije jasno zašto cijene tog posebnog virtualnog kanala nisu navedene u Standardnoj ponudi, te je li postojanje takvog PVC-a opravdano i objektivno jer se nadzor korisničke opreme može vršiti i kroz VoIP kanale.

Komentar HT: Sukladno odluci HAKOM-a o analizi tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa iz srpnja 2009. g., HT je dužan omogućiti najmanje 4 virtualna kanala, po jedan za IPTV i VoIP te dva nevezana uz uslugu, uz to što je tehničke uvjete za uslugu posebnog virtualnog kanala koji nije vezan uz neku određenu uslugu dužan ugraditi u Standardnu ponudu u roku od 60 dana od zaprimanja razumnog zahtjeva operatora korisnika. HT je u proljeće 2011. g. zaprimio zahtjev određenog operatora za otvaranjem posebnog virtualnog kanala koji bi služio u svrhu nadzora korisničke opreme, te je HT sukladno svojim regulatornim obvezama uvrstio tehničke uvjete za tu uslugu u Standardnu ponudu. Predmetni posebni virtualni kanal može se koristiti i u druge svrhe (ne nužno za nadzor korisničke opreme), ali isključivo na način i prema tehničkim uvjetima koji su opisani u Standardnoj ponudi. Također, operator sam donosi odluku da li će nadzor provoditi po posebnom virtualnom kanalu ili kroz VoIP kanal, ovisno o tome koje mu je rješenje prihvatljivije. Što se tiče cijene takvog posebnog virtualnog kanala, ista prema Odluci HAKOM-a o analizi tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa iz srpnja 2009. g. treba biti razumna.

l. Zahtjev za razdvajanjem VoIP PVC-a od usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa namijenjenog Internet usluzi

Operator smatra da HT uvjetuje pružanje VoIP usluge isključivo u sklopu pružanja veleprodajnog širokopojasnog pristupa namijenjenog Internet usluzi, što operator smatra protivnim novom ZEK-u, prema kojem operator ne smije uvjetovati jednu uslugu drugom. Stoga operator smatra da je HT dužan omogućiti operatorima korisnicima pružanje samo VoIP usluge ako to operator želi.

Komentar HT: HT smatra da je tehnološki a i troškovno neopravdano korištenje širokopojasne mreže slijedeće generacije samo za pružanje govorne usluge čime je iskoristivost mreže jako mala te time i povećan rizik ulaganja od strane HT-a. Međutim, ako bi se pružao samostalni VoIP PVC onda bi njegova cijena morala biti veća jer bi ista trebala pokrivati i troškove koji su nužni za pružanje veleprodajnog širokopojasnog pristupa.

m. Zahtjev za omogućavanjem paketa 1 GB uz MCD 12

Komentar HT: HT u svojoj maloprodajnoj ponudi nema paket 1GB uz obvezno trajanje ugovora, te stoga nije isto dužan ponuditi ni na veleprodajnoj razini.

n. HT treba biti dužan nadoknaditi operatoru korisniku štetu koja nastane svakim prekidom koji nije pravovremeno najavljen

Operator korisnik smatra da trenutna odredba članka 8. stavak 1. Standardne ponude nije odgovarajuća jer u istoj nije navedeno koliko unaprijed HT treba obavijestiti operatora korisnika o mogućem prekidu.

Komentar HT: Prilikom redovnog preventivnog održavanja moguće je predvidjeti i najaviti radove na mreži 7 dana unaprijed dok u nekim slučajevima interventnog održavanja nemoguće je predvidjeti i poslati obavijest, npr. kada se radi o višoj sili. U takvim slučajevima HT nije dužan odgovarati za štetu koja nastane operatorima korisnicima.

o. Zahtjev da se jedino planirani prekidi u mreži koji su najavljeni minimalno 3 radna dana unaprijed ne smatraju prekidima u mreži

Operator smatra da trenutna odredba članka 8.5.2.2. Standardne ponude nije odgovarajuća, jer u istoj stoji kako se prekidi u mreži koji su najavljeni 24 sata unaprijed neće smatrati prekidima u mreži u smislu predmetnih odredbi. Operator smatra da je rok od 24 sata za prethodnu obavijest prekratak te ga predlaže povećati na 3 radna dana.

Komentar HT: Prilikom redovnog preventivnog održavanja moguće je predvidjeti i najaviti radove na mreži, dok u nekim slučajevima interventnog održavanja nije moguće predvidjeti radove 3 dana unaprijed i moguće prekide usluga. Stoga, protivimo se prijedlogu operatora te smatramo da je rok od 24 sata za prethodnu obavijest jedini realan i prihvatljiv rok.

p. Zahtjev za revizijom inicijalnih iznosa depozita

Operator postavlja pitanje tko je odobrio iznose depozita navedene u Standardnoj ponudi, te zahtijeva od HAKOM-a reviziju iznosa.

Komentar HT: Iznosi depozita iz stavka 1 i stavka 2 Dodatka 8 Standardne ponude definirani su Rješenjem HAKOM-a od 22.01.2010 a objavljeni u ponudi 1.2.2010. Stavak 3 dodatka 8 koji se odnosi na optiku definiran je od strane HT.

q. Realizacija zahtjeva za pojedini širokopojasni pristup po načelu LIFO

Operator smatra da je proces realizacije BSA usluge potrebno redefinirati na način da je vremenski zadnje podneseni zahtjev onaj kojeg treba realizirati, jer smatra kako nije opravdano da korisnik ne može dobiti uslugu širokopojasnog pristupa operatora korisnika iz razloga što je npr. prethodno podnio zahtjev za uslugom kod HT-a.

Komentar HT: HT smatra zahtjev operatora neutemeljenim jer nakon zaprimljenog zahtjeva bilo od strane nekog drugog operatora korisnika, bilo zbog zahtjeva HT-ove maloprodaje, HT može pokrenuti postupak realizacije zahtjeva pa čak i realizirati zahtjev i uključiti uslugu krajnjem korisniku. Stoga, da bi se realizirao naknadno zaprimljeni zahtjev, a ne zahtjev čija je realizacija u tijeku, bilo bi potrebno obustaviti aktivnost u tijeku što će sigurno stvoriti troškove operatoru korisniku koji je prethodno pokrenuo proces aktivacije usluge veleprodajnog ADSL-a. Također, isto može rezultirati i apsurdnom situacijom jer je teoretski moguće da HT za jednog korisnika u trajanju realizacije zahtjeva zaprimi više zahtjeva ostalih operatora korisnika, što će dovesti do toga da će taj korisnik neprestano biti u statusu realizacije a nikada neće dobiti uslugu. Stoga, realizaciju novog zahtjeva moguće je pokrenuti jedino ako u pogledu istog krajnjeg korisnika nije u tijeku realizacija nekog prethodnog zahtjeva.

- Zahtjev za sniženjem cijena prometa

Operator smatra kako kod BSA usluge preko ADSL-a ne postoji razlika u naknadi za dodatni paket prometa u odnosu vrste pristupa (nacionalni/regionalni) te da stoga treba spustiti cijene prometnih paketa kod nacionalnog pristupa na: 15 GB= 42,44 kn, Flat=75,88 te 1GB=9,83

Komentar HT:

Cijene nacionalnog prometa iznose: 1G=16,72 kn, 15 G=49,33 kn; flat 82,77 kn

Cijene regionalnog prometa iznose: 1G=9,83 kn, 15 G=29,02 kn; flat 48,69 kn

Nacionalni pristup znači prihvaćanje prometa na jednoj točki i normalno je da cijena takvog prometa bude viša od cijene regionalnog. Preuzimanje prometa na jednoj točki uvedeno je na zahtjev HAKOM-a. Nema zapreke za operatora da preuzima promet na 4 regionalne točke i time ostvari nižu cijenu.

9. Tvrdnja da je HT od 2009. do kolovoza 2010. u cijevi DTK uvlačio svjetlovodne kabele (SVK) protivno odredbama Pravilnika o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja EKI i povezane opreme, te je u istom periodu uvlačen i SVK u DTK za koji HT nije imao dokaz o vlasništvu

Komentar HT:, HT smatra da ovo nije tema predmetne rasprave.